

Vpl. Pyhäjärvi

Maanantai 20. huhtikuuta 2015

Pyhäjärveläisyyden vaali – Karjalan puolustaja

N:o 4 60. vuosikerta

Esko Pulakka ja Seija Pärssinen kukkienlaskussa Pyhäjärven sankarivainajien muistomerkillä.

Pyhäjärven maisemissa

maaliskuussa 2015

Pärssisen sukuseuran järjestämä pilkkimatka Pyhäjärven maisemiin on jo alkanut muodostua perinteeksi; vaikka kalansaaliit ei-

vät aina niin suuren suuria olekaan olleet.

Kevättalven matkoilla on ollut mukavaa katsella Karjalan kunnaita talvisessa

asussaan, ja matkoihin on kuulunut muun muassa tervehdyskäynti Pyhäjärven sankarivainajien muistomerkillä.

Seija Pärssisen kokoama matkapäiväkirja

SIVU 3

Einari Humala salavierailulla kotona Vernitsalla jo vuonna 1957

Pääsiäisenä 97-vuotiaana menehtynyt Einari Humala joutui nuorena kokemaan sodat koti-Karjalassa. Sitten hän ahkeroi työsarkansa kuljetusalalla.

Karjala ja Vernitsan kotikylä Vpl. Pyhäjärvellä säilyi aina rakkaana mielessä. Ensimmäisen kerran hän palasi sinne salaa tehdyllä kotiseutumatkalla jo vuonna 1957.

Lea Jokinen on kirjannut ylös Einarin muisteluksia.

SIVU 6-7

Panssarikelkka laivastossa 1943, ja Einari Humala 26-vuotiaana.

Pyhäjärvellä 1957 kuvattu Lahjoitusmaatalonpoikien muistomerkki, kuvassa J. Laakasto ja venäläinen autokuski.

20. huhtikuuta 2015

Sukupolvenvaihdos ja muutakin ajankohtaista

Sukupolvenvaihdos on tärkeä prosessi, tapahtui se sitten millaisissa yrityksissä tahansa. Vanhaa kannattaa säilyttää, mutta kehityksen kannalta uudet mallit ovat myös tervetulleita. Säätiön hallituksessa oli tiedossa, että tänä vuonna hallituksen puheenjohtajan kohdalla tulee vaihdos. 26 vuotta hallinnossa ja 10 vuotta hallituksen puheenjohtajana toiminut **Yrjö S. Kaasalainen** oli ilmoittanut jäävänsä pois. Siksi halusimmekin kuluneen vuoden aikana kutsua myös hallituksen varajäsenet kokoukseen tutustumaan siihen, mitä asioita vuosi tuo mukanaan. Hallituksen varapaikalta saimmekin jatkajan. Uusi hallituksen puheenjohtaja **Pertti Hakanen** tulee säätiön kotipaikkakunnalta Sastamalasta. Koko hallitus lupaa toimia vahvana tiiminä uuden puheenjohtajan tukena. Tiedämme, että Pertillä on monta rautaa tulella sen lisäksi, että hän on 19.7.2015 pidettävien Vpl. Pyhäjärvijuhlien juhlatuomiorin puheenjohtaja.

Yrjö on sodan jälkeen syntyneitä ja nyt jo toinen sukupolvi on tullut ohjaksiin. Olemme kuulleet kertomuksia rajantakaisesta kotiseudusta ja päässeet siellä käymään. Saaneet vanhempien välityksellä tutustua Karjalassa eläneisiin ihmisiin, olleet mukana lukemattomissa karjalaisilaisuuksissa ja tulleet tuntemaan sen yhteisöllisyyden, jolla pidettiin huolta toisistaan. Olemme nähneet, miten vertaistuki toimii uusissa olosuhteissa ja miten uusia verkostoja luodaan ja naapuriapu toimii. Tätä arvokasta, sydämessä kannettavaa perintöä ei voisi jättää hoitamatta. Tervetuloa Pertti tekijäksi paljon vaatimaan, mutta myös antoisaa työhön! Tulevaisuus on hyvissä käsissä, kuten **Esko Pulakka** viime lehden pääkirjoituksessa totesi.

Kiitos Yrjölle pitkäaikaisesta työstä säätiön hyväksi! Yrjö on veljeni. Tietääkseni toiminnassamme ei ole ollut nepotismia i. sukulaisen suosimista tämän kuuden vuoden aikana, jonka olen ollut mukana. Yksi paljon aikaisemmin tapahtunut asia tulee mieleeni. Olin tuolloin alle kouluikäinen ja äitini mukana asioimassa Harsun kaupassa Karkussa. 1950-luvulla kaupankäynti oli leppoisaa, niinpä lauloin kauppiasneideille. Sain palkaksi karamellin ja pyysin saada toisenkin, jonka veisin veljelle kotiin. Pyyntöni tietysti suostuttiin ja kaikilla oli hyvä mieli.

Kirjoitan tätä Mikael Agricolan päivänä. Saamme kiittää Agricola kirjakielemme. Oma äidinkieli on arvo, jota on vaalittava. Kuluva vuosi on *Kantelettaren* ja *Kalevalan* juhluvuosi, mutta myös *kirjan vuosi*. Muistutan mieleen, että Suomen kirjapääkaupungissa Sastamalassa on Vanhan kirjallisuuden päivät 26. ja 27.6.2015. Siellä säätiöllä ja Vammalan Karjalaseuralla on yhteinen esittely- ja myyntipöytä.

Nähdään kesän tilaisuuksissa!

PIRJO KIIALA
Asiamies
Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö

Kesän kotiseutumatkkoja ei tarvitse perua: Lomarannan sijaan Antti Musakka palvelee nyt toisessa lähihotellissa

Mitä kuuluu Musakan Lomarantaan, miten käy sinne matkoja suunnitteleiden suomalaisryhmien? Nämä kysymykset ovat askarruttaneet myös lehtemme lukijoita ja puhuttaneet mm. sosiaalisessa mediassa keskusteluita käyviä.

Parikymmentä vuotta Musakan Lomarannassa Pyhäjärven partaalla kotiseutumatkailijoita kestinnyt Antti Musakka kertoo nyt itse tapahtuneista muutoksista ja tulevan kesän sujumisesta.

– Suomalaisen matkailijoiden varauksissa tuleva kesä näyttää viime kesää heikommalta, joka sekin oli jo heikko. Sama asia on joka puolella Karjalaa, ei vain meillä, hän toteaa.

Kun hän viime kesän jälkeen kuulosteli, miten menetellä Lomarannan kanssa vuonna 2015, hän päätyi vuokraamaan majoituspaikan.

– Olen antanut Lomarannan vuokralle Venäjän valtion alaiselle järjestölle, en yksityiselle taholle, hän painottaa.

– Vuokrasopimus oli ensin voimassa 1.5.2015 asti, mutta koska suomalaisten matkailijoiden tulotilanne näytti huonolta, olen jatkanut vuokrasopimusta vuoden loppuun asti, Antti Musakka selvittää.

– Mikä sitten on tulevaisuus siitä eteenpäin, en osaa vielä sanoa.

Antti Musakka (oik.) on perinteiseen tapaan kuvannut jokaisen matkailijaryhmän Lomarannan edessä näiden lähtiessä kotimatalle. Kuva keuhkasta 2011 Suvannon seudun pitäjäyhteisöjen reissulta.

– Matkailun vähenemiseen on varmasti vaikuttanut Venäjän tilanne, maail-

man taloudellinen tilanne ja yleinen kehitys kotiseutumatkailun hiipumisessa.

Pyhäjärven maisemissa edelleen
Kesälle 2015 on kuitenkin edelleen karjalaisjuurisia jälkipolvineen ja ystävineen suuntaamassa kohti Karjalaa.

Tulevan kesän matkailijoita Antti Musakka rauhoittelee; tervetuloa vaan Pyhäjärvelle ja muuallekin Karjalaan. Vaikka Lomaranta ei ole nyt käytettävissä, on Antti Musakka edelleen tarjoamassa palveluitaan ja apuaan paikan päällä.

– Toimin nyt tuossa viitisen kilometriä etelään päin Agua Marin-hotellissa. Pystyn toimimaan siellä isäntänä ja tarjoamaan saman palvelutason kuin Musakallakin. Venäläisiä turisteja siellä ei ole juuri lainkaan, jos suomalaisryhmät siitä huolehtuisivat.

Lomarantaan tehtyjä tai suunniteltuja varauksia hoitaa Suomen puolella entiseen tapaan Antin äiti Pirkko Musakka.

– Nämä varaukset ohjataan siis Agua Marineen.

Näin ollen Antin opas ja tulkkauspalvelutkin ovat entiseen tapaan tarjolla.

Yrittäjä Antti Musakka antoi oheiset tiedot Vpl. Pyhäjärvi-lehdelle tiistaina 14.4.2015 puhelinhaastattelussa.

MARJO
RISTILÄ-TOIKKA

Googlen avulla Vpl. Pyhäjärvellä

Jo pidemmän aikaa on tietokoneen ja Googlen kuvaohjelman kautta ollut mahdollisuus liikkua entisen kotiseudun maisemissa. Nykyisten pääteiden varsilta on ollut helppoa löytää tuttuja maastokohtia. Kuvausaike on ollut valittavan kesäisen vehreää, joten tienvärsipusikot ovat peittäneet monia kohteita.

Itse olen pari kertaa viikossa käynyt mm. kirkonmäellä ja Salitsanrannan maisemissa. Monet ovat kuitenkin todenneet, että läheskään kaikkiin tuttuihin kohteisiin ei kuvausauto ole yltänyt.

Yksi tällainen paikka on mm. Musakan Lomaranta ja siitä eteenpäin Larjavaan ja Ivaskansaareen.

Aivan sattumalta nämäkin kohteet löytyivät, samoin kuin monet erämaalammet pitäjän pohjoisosassa. Toki Kuoppalampi, Ristilampi, Mutalampi ja Tielammet olivat minulle tuttuja jo entuudestaan

monien vierailujen kautta. Kuoppalammen eteläpuolella olevat Riihilampi ja Kakaralampi olivat minulle tuntemattomia.

Siispä käymme nyt yhdessä Vpl. Pyhäjärvellä. Avataan tiedostosta Google Maps. Hakukenttään voi löydä esimerkiksi suomeksi Käkisalme, jolloin ruutuun avautuu Käkisalmen kartta.

Muutetaan karttakuva satelliittikartaksi ja siirretään piste esimerkiksi Kuoppalammen kohdalla. Ruudun alalaitaan ilmestyy useita maastokuvia alueelta.

Siirtämällä hiiri kuvan kohdalle nuoli osoittaa, mistä kohdin karttaa ko. kuva on otettu. Sitten napsauteaan kuva suureksi ja siinähan olet kauniin metsälammien rannalla.

Sama pätee tietysti moneen muuhun kohteeseen. Siirrä karttakuva esimerkiksi Ivaskansaaren kohdalla ja saat näkyviin monta kuvaa tältä alueelta. Myös

Musakan lomaranta tulee näkyviin. Laatokan rantaa on Sortanlahdesta Lohijolle päin kuvattu muutamasta kohden.

Tervetuloa tutustumaan Pyhäjärven salattuihin näkyihin.

REINO ÄIKIÄ

Sää suosi pilkkimatkalaisia Karjalassa

Pärssisten pilkkimatka tehtiin Karjalaan 14.-17.3.2015. Matkan järjestäjä toimi Pärssisen Sukuseura ry, kuljetuksesta huolehti Tilausliikenne H. Putus Oy ja majoituksessa olimme Aqua Marinessa Pyhäjärvellä.

Matkassa mukana olivat Kaisa ja Lasse Kaikkonen, Aimo, Leo ja Seija Pärssinen, Liisa Vehkasalo, Terhi Koivisto, Yrjö Inkinen, Yrjö Kaasalainen, Esko Pulakka ja Hannu Putus.

14.3.2015 aurinkonen päivä

Matka alkoi Riihikoskelta, Lauttakylän, Nokian, Lahden ja Heinolan kautta Viipurin ja edelleen Pyhäjärvelle.

Seija Pärssinen jakoi bussissa valuuttakurssipaperin kaikille. Rajahovissa oli ensimmäinen etappi, siellä tankkasimme itsemme. Tullimuodollisuudet menivät tosi nopeasti, koska rajalla ei ollut ruuhkaa. Wiipurin Veikoissa oli ostosten vuoro ja rahan vaihto, ruplan kurssi ollessa nyt: 1 euro = 66 ruplaa.

Menomatkalla ohitimme Viipurin ja matka jatkui kohti Pyhäjärven Tolsteriniemellä. Majapaikka oli vaihtunut Musakan Lomarrannasta venäläisten pitämään Aqua Marieen, jonne saavuimme illansuussa.

Huoneiden saamisen jälkeen oli ruokailu ja saunominen. Iltaa vietimme yhdessä ja suunnittelimme seuraavan päivän ohjelman.

15.3.2015 aurinkoinen päivä, yöllä pakkasta -8, päivällä lämpöä +8

Aamiaisen jälkeen lähdimme kierrokselle. Pyhäjärven Sankarivainajien muistomerkillä Esko Pulakka piti puheen ja yhdessä Seija Pärssisen kanssa laskettiin Säätiön ja matkaryhmän yhteinen kukkalaite. Tämän jälkeen Yrjö Kaasalainen sytytti kynttilän haudalle ja pidettiin hiljainen hetki kääntuneitten muistoksi.

Käkisalmissa Antti Musakka kertoi kaupungista kierroksen aikana. Luterilaisen kirkon vieressä olevalla sankarivainajien muistomerkillä Aimo Pärssinen piti pienen puheen ja Leo Pärssinen laski kukat, jonka jälkeen pidettiin hiljainen hetki.

Kävimme tutustumassa Käkisalmen torielämään ja kahvit joimme kahvilassa leivosten kera. Käkisalmen linnan vierailuun emme osallistuneet, koska Maria ja Valentina eivät olleet töissä.

Linnan vieressä olevassa joessa seurasimme villiminkin uintia, sorsat hätyyttivät sen pois alueeltaan. Hamina-lytyn mökkikylään tutustuttiin vain sen ulkopuoliseen katseluun, koska se ei

ollut vielä avoinna. Kävimme katsomassa myös Norsjoen bunkkeria.

Iltapäiväpilkillä Pyhäjärvellä saimme yhteensä 85 kalaa jään ollessa tosi liukas ja paksuutta oli noin 30 cm.

Illallisen ja saunominen jälkeen vietimme laulun ja tietokilpailun merkeissä iltaa yhdessä.

16.3.2015 aurinkoinen pakkaspäivä, aamulla -7 ja päivällä +8

Aamiaisen jälkeen lähdimme ahvenia narraamaan Pyhäjärvelle ja niistä tuli kaikkiaan 89 kpl.

Tälläkään kertaa emme päässeet Laatokalle pilkkimään, koska ei ollut jäätä lainkaan, eikä ollut viime vuonnakaan, viimeksi olimme siellä v. 2012.

Aamupäivällä Esko Pulakka, Yrjö Kaasalainen, Yrjö Inkinen ja Antti Musakka tulkkinä kävivät Pyhäjärven kunnantalolla tervehdyskäynnillä Nikolai Babinin luona.

Pyhäjärvellä pilkkimisen jälkeen piti vielä käydä kokeilemassa Yläjärvellä, tulisiko sieltä kalaa, mutta se jäi hyvin laihaksi, koska Leo sai kaksi ahventa ja Terhi viisi ahventa, Lasselle ja Aimolle tuli nollatulot.

Menomatkalla Yläjärvelle sytkäri ja makkarat ostettiin kaupasta. Sillä aikaa kun porukka oli pilkillä, Yrjö I. haki puita, sitten Esko P. sytytti nuotion, niin kaikki saivat grillata makaroita ja hyvältä maistui, vaikkakin niissä oli hie- man toisenlainen maku, mihin olimme tottuneet.

Illallisen ja saunominen jälkeen pilkkijät saivat palkinnot, lauloimme ja puhuimme niitä näitä, sekä lopuksi lauloimme seisten Karjalaisten laulun.

17.3.2015 aurinkoinen pakkaspäivä, aamulla -5 ja päivällä +8

Aamiaisen jälkeen oli kotiin lähtö. Otettiin yhteiskuvat porukasta.

Kiviniemessä oli kuvaus- ja kaupassakäyntitauko.

Viipurissa kävimme kauppahallissa ostoksilla. Venäjän tullin jälkeen piti vielä tehdä viimeiset ostokset taxfree-kaupasta. Rajahovissa kävimme syö- mässä.

Matka oli erittäin onnistunut.

SEIJA PÄRSSINEN
Heinolasta

Aqua Marinen edessä ryhmäkuvassa ennen kotiinlähtöä.

Hotellin seinällä oli Pyhäjärven syvyyksiä esittelevä kartta. Kuva: Yrjö S. Kaasalainen.

Pyhäjärven maaliskuis- ta jääpeitettä.

Kahden päivän pilkkimisen tulokset:

Lasse Kaikkonen	43 kpl
Leo Pärssinen	43
Liisa Vehkasalo	33
Terhi Koivisto	32
Seija Pärssinen	15
Kaisa Kaikkonen	8
Aimo Pärssinen	5

yhteensä 179 kpl,
joista 2 kpl särkiä, 28 kpl kiiskiä ja 149 kpl ahvenia.

Tyttöjen kalasaalis.

Käkisalmen sankarivainajien muistomerkillä.

Rakas isä, pappa ja isopappa

Mauri Kalervo LAPPALAINEN

* 28.2.1928 Räisälä
† 15.3.2015 Ikaalinen

Pääsi kaipaamaansa taivaan kotiin

Kiitollisuudella muistaen

Ritva ja Raimo

Kati perh., Rita ja Jarko

Jorma ja Tarja

Janne ja Teemu perh.

Mirja ja Mikko

Mika perh., Anna-Mari perh. ja Katri

Tapani ja Marja

Suvi, Johanna ja Joni perh.

Matti

Jemina ja Janette

sukulaiset ja ystävät

*Jeesus sanoi: Minä olen
ylösnousemus ja elämä.*

*Joka uskoo minuun, saa elää,
vaikka kuoleekin, eikä yksikään,
joka elää ja uskoo minuun, ikinä kuole.*

Joh 11:25,26

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Lämmin kiitos osanotosta.

Rakkaamme

Tarmo

Metsoila

s. 4.12.1936 Pyhäjärvi Vpl
k. 10.3.2015 Muurame

Kaivaten ja kiittäen

Orvokki

Minna ja Matti

Pertti perheineen

muut sukulaiset ja ystävät

*On kotipiha tyhjä ja hiljainen
ei kuulu askelees poluilla sen.*

*Sinä aina autoit ja ahersit
paljosta huolta kannoit.*

*Sua kiitämme rakkaamme kaikesta
ja siunaamme muistoas kaunist.*

Siunaus toimitettu läheisten läsnä ollessa.
Kiitos myötälämisestä suuressa surussamme.

Antti Albert Kaksonen 8.4.1924-29.1.2015

Antti oli lähtöisin Viipurin-
läänin Pyhäjärven Yläjär-
veltä. Nuoruutensa Antti
vietti Karjalan Kannaksella
asuen synnyinseudullaan
sekä Viipurissa.

Jatkosodan aikana Antti
palveli 8. Divisioonaa kuu-
luneessa JR 45:ssa taistellen
Syvärillä.

Tämä iloinen, valloittava
ja huumoria viljelevä karja-
laimies teki elämäntyönsä
metallijärsijänä Valmetin
Rautpohjan tehtaalla Jyväskylässä. Hänen harrastuk-
sensa ja intohimonsa oli
toimia vuosikymmeniä Jy-
väskylässä uimahyppyval-
mentajana sekä Suomen
maajoukkueen päävalmen-
tajana. Antin palo ja omis-
tautuminen lajiin palkittiin
lukuilla uimahypyn suo-
menmestareilla sekä euroo-
panmestaruudella. Hän oli
valmentajana vaativa, mut-

ta suosittu ja haluttu.

Antti oli kautta elämänsä
erittäin suku- ja lapsirakas
ja sai onnellisesti nähdä jopa
lapsenlapsenlapsensa. Hän
piti hyvää huolta sukulaisis-
taan ja ystävistään, ja auttoi
lähipiiriään niin rakennus-
kuin puutarha-asioissa.

Antin puutarhurintaidot
pääsivät hyvin esille vuon-
na 1961 Petäjäveden kyläs-
tä hankitulla Honkaniemen
tilalla, josta tuli hänelle tär-

Kirkonsanoma

Apostoli Paavalin ja kirkkoisien jalanjäljillä

Sain pitkästä aikaa tilaisuuden tehdä lyhyen ulkomaan-
matkan, joka synnytti pal-
jon elämyksiä ja jätti ajatuk-
sia mieleen. Kerron niistä
tuoreeltaan tässä. Heti pää-
siäisen jälkeen matkustin
vaimoni kanssa viikoksi
Turkkiin. Vietimme muuta-
man päivän Kappadokias-
sa, seudulla, jossa apostoli
Paavali kulki ensimmäisellä
lähetysmatkallaan lähes
2000 vuotta sitten.

Kappadokia sijaitsee Ana-
toliassa Taurus-vuoriston itä-
puolella, muutama sata ki-
lometriä Välimereltä poh-
joiseen ja samoin muutama
sata kilometriä Turkin ny-
kyisestä pääkaupungista An-
karasta etelään. Alue on
1200 metrin korkeudella
merenpinnasta laskettuna,
joten ilmanala on siellä huo-
mattavasti viileämpää kuin
Välimeren rannalla. Mat-
kamme aikana oli poikke-
uksellisen kylmää, sillä läm-
pötila laski pakkasen puo-
lelle, ja sade tuli lumena tai
rântänä.

Raamatussa evankelista
Luukas kertoo Apostolien
teoissa varsin seikkaperäi-

sesti apostoli Paavalin ja hä-
nen työtoverinsa Barnabaan
matkasta Kappadokiaan
(Apt 13 ja 14). Heidän julis-
tustoimensa seurauksena alu-
eelle syntyi kristillisiä seura-
kuntia, joiden elämää Paa-
vali myöhemmin ohjasi kir-
jeillään. Kolmesataa vuotta
myöhemmin Kappadokias-
sa esiintyi kolme merkittä-
vää kirkkoisää. Basileios-
Caesarealainen (Suuri), Gre-
gorios Nazianzilainen ja Gre-
gorios Nyssalainen. Kaksi
ensin mainittua olivat vel-
jeksiä, ja he kaikki kolme
olivat keskenään ystäviä.
Teologeina he olivat varsin
erilaisia, mutta heidän vai-
kutuksensa kristillisen us-
kon sisällön tulkintaan on
ollut vahva. Kirkkohistori-
assa heitä kutsutaankin ni-
mityksellä "kolme suurta
kappadokialaista".

Vajaa tuhat vuotta kol-
men kappadokialaisen jäl-
keen islamin uskoa tunnus-
tavat hallitsijat valloittivat
nykyisen Turkin alueen, ja
siitä alkaen tähän päivään
asti Turkin valtauskonto on
islam. Kirkkorakennuksia ei
maisemassa näy, mutta sään-

nöllisin väliajoin moskeijoi-
den minareeteista kuuluu
muezzinin kutsu rukouk-
seen.

Vaikuttavimmat muisto-
merkit varhaiskristillisen kir-
kon elämästä Kappadokias-
sa olivat alueen kivettyneeseen
laavaan koverretut kir-
kot. Niiden sisätilat olivat
muodoltaan samanlaisia
kuin maan päälle rakenne-
tut kirkot kupoleineen ja
alttareineen, mittasuhteiltaan
kuitenkin paljon pienemmät.
Niiden holveihin maalatut
freskot Raamatun tapahtu-
mista ja henkilöistä ovat sil-
ti sanomaltaan yhtä vaikut-
tavia kuin myöhempien ai-
kojen suurten katedraalien
maalaukset. Erityisen vah-
van vaikutuksen tekivät kir-
kojen alttaritilat. Kirkkojen
aspiksessa oli alttarina vain
neljännesneliömetrin kokoi-
nen hakattu kivi. Niin pie-
nelle alttarille ei ole mahtu-
nut paljoa, mutta kuitenkin
riittävästi: evankeliumikirja,
leipäästia ja viinimalja Her-
ran Pyhän Ehtoollisen viet-
tämiseen. Niissä oli – ja
edelleen on! – kaikki olen-
nainen kristillisen uskon syn-

tymistä ja vahvistumista var-
ten.

Paavali ja Barnabas sai-
vat alueella vastaanoton, jos-
sa esiintyivät kaikki ääri-
pää. Heidän sanomaansa
kuunneltiin, heidät saatet-
tiin jopa samaistaa paikalli-
sen pakanuuden jumaliin,
mutta heidän julistuksensa
synnytti myös vihaa ja suo-
ranaista vainoa. Se on vuo-
sisatoja myöhemminkin ol-
lut tapa, jolla eri ihmiset
suhtautuvat sanomaan Kris-
tuksesta. Suomalaiset eivät
ole aikoihin kokeneet suo-
ranaista vainoa kristillisen
uskon tähden, mutta välin-
pitämättömyys ja vihakin
kirkkoa ja sen sanomaa koh-
taan lisääntyy. Emme voi
tuudittautua kansankirkon
prosenttilukujen luomaan
pettävään turvallisuuteen.
Kirkon kannalta olennaisin-
ta eivät kuitenkaan ole tilas-
tot vaan evankeliumin julis-
tuksen ja sen synnyttämän
uskon pysyminen kirkkaa-
na sekä rakkauden tekojen
toteuttaminen siellä, missä
ihmisen hätä on suurin.

JUHANI FORSBERG

vpl. **Pyhäjärvi**

Kotisivut osoitteessa:
www.karjalanliitto.fi/vplpyhajarvisaatio

Gunnar Tynkkysen muistolle

Gunnar syntyi Punkahar-
jun Putikossa työläisperheen
lapseksi 17.10.1926. Hän
kuoli 27.2.2015 Lappeen-
rannassa.

Gunnar jäi orvoksi kak-
si- ja puolivuotiaana isänsä
kuoltua. Hän oli vain 13-
vuotias, kun palveli isän-
maata Tuunaansalmen sil-
tavartijana.

Nuorukaisena Gunnar
palveli Viipurissa esikunta-
lähettinä ja rintamasotilaa-
na. Rauhan tultua hän teki
ensin metsä- ja teollisuus-
työtä. Sittemmin hän ha-
keutui töihin Helsinkiin
VR:lle, ja kouluttautui au-
tonkuljettajaksi, asemamie-
heksi ja veturimieheksi.

Gunnar oli nuoresta
saakka kiinnostunut yhteis-
kunnallisista asioista. Hänet
valittiin Rautatieläisten Liit-
ton osasto 74:n puheen-
johtajaksi 1960, ja hän jat-
koi tehtävässä vuoteen
1984. Tämän jälkeen hän
oli perustamassa VR:n Elä-
keläisten liiton Lappeen-
rannan osastoa, jonka toi-
minnassa hän oli mukana
vuoteen 1989.

Hän oli merkittävä ja
idearikas vaikuttaja Lap-
peenrannassa toimiessaan
SAK:n Lappeenrannan
Ammatillisen Paikallisar-
jestön (LAP) puheenjohta-
jana 1965-1985. Hän oli
vahvasti mukana SAK:n
maakuntaryhmien toimin-
nan kehittämisessä.

Kouluttaminen oli lähel-
lä hänen sydäntään. Gun-

nar oli mukana kehittämäs-
sä ay-koulutuksen tasoa ja
saatavuutta.

Hänellä oli rooli paik-
lislradio Saimaan Aaltojen
perustamisessa. Kun SAK:n
silloinen tiedotuspäällikkö
tarjosi kokeilun aloittamis-
ta Lappeenrannassa, asia
käsiteltiin paikallisjärjestön
hallituksessa. Myönteinen
päättös syntyi yksimielisesti.

Gunnar vaikutti myös sii-
hen, että Osuuspankki Yh-
teistuki aloitti toimintansa
Lappeenrannassa.

Kulttuuri ja matkailu oli-
vat tärkeitä asioita Gunna-
rille. Hän oli vaikuttamassa
siihen, että Lappeenrannas-
sa järjestettiin useana vuon-
na kulttuuritapahtuma Lap-
peenrannan Pakkaspäivät.

PERTTI LALLO

Kirjoittaja on Tynkkysen
pitkäaikainen ystävä

Isän isä, sahatyömies Kaar-
lo Roobert Tynkkynen,
kuoli tammikuussa 1929
tapaturmassa And Auvi-
sen sahalla Putikossa, isäni
Gunnar oli siis 2-vuotias.
Isän äiti Tarja (Daria) o.s.
Klementjeff (s. 23.4.1889,
k. 1957).

Lapsuus Putikossa kului
urheillessa ja koulua käy-
dessä, sotilaspoikiin isä liit-
tyi 1937, enemmänkin ur-
heilullisten mieltymysten
kuin ideologisten asioiden
vuoksi, duunarin poika kun
oli.

Kova kalamies isä oli jo
aivan pienestä pitäen, Laa-
tokka ja Riiskajoki olivat
kalaisuudestaan kuuluisia ja
vetivät pikkupojat usein
kalalle leivänjatketta hake-
maan, usein kävin isän
kanssa noilla muistojen ka-
lapiikoilla Laatokan ran-
noilla tutustumassa. Usein
muistoissa kuultiin "nikos-
telusta", eli joessa pyörivi-
en lohenpoikasten onkimi-
sestä ja retkistä Sortanlah-
teen kalasaaliita myymään.

Sodan jälkeen pitkän työ-
uran jatkeeksi isä tuli vali-
tuksi LAP:n rahastonhoi-
tajaksi ja myöhemmin pu-
heenjohtajaksi, 1968 tie johti
myös Lappeenrannan kau-
punginhallitukseen ja mo-
neen muuhun luottamus-
tehtävään.

Kalakaveri ja poikasi
JARMO
TYNKKYNE

Merkkipäiviä

Kerttu Niukkanen 90-vuotiaaksi sukupolvien juhlassa

Maaliskuun 18. päivä äitini Kerttu Niukkanen (o.s. Pulakka, "noitermoisii") täytti 90 vuotta.

Vaativattomana ihmisenä hän ei aikunut syntymäpäiväänsä mitenkään juhlistaa. Koskapa me nuorempi polvi olemme innokkaita juhlijoita, antoi äitimme meille luvan juhlat järjestää, jos jokainen meistä neljästä lapsesta pitäisi hänelle puheen. Puhevaatimus lieventyi onneksi vanhojen asioiden muisteluksi kohdistuen muihinkin vieraisiin. Äiti, joka on koko ikänsä ollut innokas esiintyjä ja runonlausuja, halusi kerrankin olla itse kuunteleva osapuoli!

Juhlat järjestettiin 21.3. 2015 Ruolahdessa Niukasten navetassa, suvulle varsin tutussa juhlapaikassa. Juhlijoita saapui kiitettävästi yli 80 henkilöä ja Lähetysyhdistys Kylväjälle kohdistettua lahjarahaa kerätyi 675 euroa.

Maittavan lihakeiton, karjalanpiirakoiden ja ihanan täytkekun lomassa sitten muisteltiin monen henkilön voimin ja kuunneltiin monenlaisia muitakin esityksiä. Mm. seitsemän lastenlasta (vahvistettuna muutamilla puolisoilla) lauloivat "Hei mummo-kultaa juhlikaa" tunnetun joululaulun sävelin.

Yhdeksän lastenlastenlasta laululeikkivät "Jumalan kämmenellä" ja "Leipuri hiiva". Kymmenes tästä ikäpolvesta iältään 1 vuotta 2 kuukautta pääsi myös mukaan esiintymään isänsä sylissä laulesityksessä "Kirkossa".

Äidin nuoruuden elämänvaiheita on tallennettu

monessa kirjassa, kiitos hänen ahkeruutensa kirjoittaa päiväkirjaa.

Anna-Liisa Heikkilän ja Heikki Karttusen "Noitermaan seudun historiikki" -sarja, Aino Tuoliselan kirjoittama "Aili Maria" sekä viimeisimpänä viime syksynä ilmestynyt Mailis Janatuisen "Kaksi naista, yksi usko" sisältävät otteita näistä arvokkaista päiväkirjoista. Kaikkia näitä kirjoja muuten löytyy kirjastoista, kannattaa lukea!

Syntymäpäivän teemana olivat puheet, muistelut, sanat. Veljeni Henry, Jaakko ja Taisto ovat kanssani yhtä mieltä tästä: Äiti on paras sana!

MAISA RAUTAJOKI

Kerttu Niukkanen.

Lastenlastenlapset valmistautuvat laulamaan isomummulle.

Vuokko Puttonen o.s. Dementjeff täyttää 75 vuotta

Vuokon äiti oli Elsa o.s Vainikainen, Sakkolasta ja isä Juho Dementjeff Räisälästä. Vuokko oli kaikkiaan heidän kahdeksasta lapsesta kolmanneksi vanhin.

Vuokon syntyessä Suomi oli sodassa Venäjän kanssa, joten naiset ja lapset joutuivat lähtemään nopeasti evakkomatkalle Pyhäjärveltä miesten ollessa rintamalla.

Elsa joutui Alavudelle, Ranta-ahon isoon taloon sokean anoppinsa sekä kahden lapsensa kanssa. Vuokko syntyi toukokuussa -40 ja helmikuussa -42 syntyi poika.

Kun sota loppui, evakoksi joutuneet lähtivät innoissaan takaisin kotiin, Karjalaan. Niin myös Elsa lasten kanssa takaisin omaan mökkiin, Pyhäjärven rantaan Kivipaariaan.

Mutta rauha ei kestänyt kauaa, Hilikka-sisko kerkesi kuitenkin syntyä omassa mökissä.

Talvi -44 oli kova pakkastalvi ja tuli uusi lähtö pois kotimökidistä. Tuosta lähdöstä Vuokko ei muista mitään.

Mutkien kautta perhe Dementjeff päätyi Keuruulle ja -46 ostivat rappiolle joutuneen pientilan kauniilta paikalta Keurusselän rannalta. Siellä koko lapsikarvas on lapsuutensa viettänyt ja sieltä oman elämänsä aloittanut.

Vuokko kävi emäntäkoulun Jyväskylän kotitalousopistossa 1959 ja siitä lähtien palveli kuntainliittoa 40 vuotta jäaden eläkkeelle toukokuussa 2000.

Keuruun tanssilavalta Vuokko löysi Väinön ja muuttaman vuoden seurustelun jälkeen avioituivat -69. Väinö puolestaan oli työelämänsä valtion renkinä.

Eläkkeelle jäätyään tämä Puttosen pariskunta on viettänyt kesän riemuista nauttien mökillään, joka on lohkaistu Vuokon lapsuudenkodin tontista. Mökillä vietetään 5-6 kuukautta vuodesta. Talven sydän kuluu Jyväskylän keskustassa omassa kerrastaloasunnossa.

Vuokon harrastuksiin kuuluvat mm. käsityöt. Yksi suurimmista saavutuksista on itsetehty Keuruun kansallispuku, tykkimysyineen ja muine työtarpeineen.

Vuokko on Väinönsä kanssa hurahtanut keräilyyn. Väinö kerää kotimaisia savikiekkokkoja ja grammofooneja. Vuokko puolestaan grammofoonien neularasioita. Näitä onkin kertynyt jo jonkin verran, mutta lisääkin mahtuisi...

Syksyisin Väinö kerää metsästä sienet ja marjat. Ja tietysti kalastaa, kun kalaisen järven rannalla mökkeilevät. Vuokko on kukkaihmisiä ja onkin saanut orkideat ym. kukat loistamaan.

Vuokko on ollut mukana myös aktiivisesti sydänyhdistyksen toiminnassa ja kuulunut mm. sydännaisiin ja hengelliseen piiriin vuosia. Nykyään aikaa vie myös sukkapiiri, jossa Vuokkokin opettaa mm. maahanmuuttajia sukan kantapään neulomisen saloihin. Tällä aktiivisella naisella tekemistä riittää...

Vuokko suunnittelee viettävänsä 75-vuotispäiväänsä vaatimattomasti sisarustensa ja serkkujensa sekä heidän perheidensä kanssa, niin ja tietysti Väiskin kanssa.

SIRPA RANTALA

Valmistuneita

Tampereen teknillisen yliopiston teknisen luonnontieteellisen koulutusohjelman diplomi-insinöörin tutkinnon, pääaineena teknillinen fysiikka, on suorittanut Liisa Naskali Tampereelta.

Liisan vanhemmat ovat Kirsti (o.s. Karttunen) ja Edwin Naskali Nokialta. Isovanhemmat olivat Annikki (o.s. Matikainen) ja Matti Karttunen Noitermaasta ja Elina (o.s. Pärssinen) ja Emil Naskali Alakylästä.

KERRO PERHEUUTiset
Pyhäjärvi-lehdessä. Julkaisemme joka numerossa tietoja perhetapahtumista. Muistathan kysyä asianosaisilta luvan ietojen julkaisuun, kiitos!

Pieni täsmennys Marista

Viitaten Topan Antin juttuun "Mari ja kunnalliskoti" (Vpl. Pyhäjärvi 3/2015):

Pyhäjärven kunnalliskoti valmistui ja otettiin käyttöön jo syksyllä 1927.

Kunnalliskodin ensimmäinen johtaja oli Lyyli Nieminen. Hänen irtisanouduttaan tehtävästään toimeen valittiin lokakuussa 1929 äitini Iris Uusitalo.

Hän oli siitä lähtien Pyhäjärven kunnalliskodin johtaja aina sen lakkauttamiseen 15.8. 1945 saakka.

KARI UUSITALO

Tyyni Einari Humala 19.12.1917-5.4.2015

Kotikonnuilla kävijä jo 1950-luvulla

Tyyni Einari Humala syntyi Vpl. Pyhäjärven Vernitsalla joulukuussa 1917 ja kuoli Viitasaarella huhtikuussa 2015.

*Laatokka mahtava meri sitä ain muistelen.
Ei mielestäni koskaan se unhoon jäädä voi.
Sen mahtavat tyrskyt kerran mä lapsena kokea sain.
On voimat suuret Herran, niitä kunniotan ain.*

*Sun rantasi, saaret, salmet, ei kauniimpaa päällä maan.
Se kotiseutuni lieene kun täältä lähteä saan.
Saan muistot ihanat matkaan kun silmäni sammuu pois,
vaan toiset elämää jatkaa, ei muuten elämää ois.*

1970, Einarin lähettämä runo sisarelleen Toinille

Saimme suruviestin pääsiäispäivänä: Einari Humala, suvun vanhin, on kuollut. Vaikka muistisairaus oli vienyt muistia, muistot Laatokan rantamilta jatkuivat ihanan valoisina.

Koskettavana muistona mieleemme jäi vierailumme hänen asuessaan palvelutalossa. Mennessämme huoneeseen Einari nousi vuoteesta iloisena kuten aina, selkä suorana hän aloitti sponttaanisti laulun; Su-loisessa Suomessamme oisko maata armaampaa, kuin on kaunis Karjalamme, laulun laaja kotimaa....

Tämä laulu tuli täydestä sydäimestä, voiko sisarus-tensa lapsia paremmin tervetulleeksi toivottaa.

Hänessä tuli toteen sanonta "Vaikka mie jouvuin lähtemää Karjalasta, ei Karjala lähe koskaan miust."

Einarin koti Vernitsan Hovimäellä oli lähellä Laatokan rantaa. Hän oli nuoresta lähtien innokas vesillä kulkija ja kalastaja.

Hän asui perheineen Kouvolassa. 1946 osti veljensä Onnin kanssa kuormauton puutavaran ajoon. Ensimmäinen suurajo oli Kiihtelysvaarassa Metsäliitolle ja seuraava oli -47 Punkaharjun ympäristössä. Hän on kertonut, ettei ensimmäisenä talvena päässyt Kempun moottori lainkaan jäähtymään, kun ajoa oli jokapäivä: Onni ajoi ensi 12 tuntia ja Einari seuraavat 12 tuntia. Tätä kesti koko talven.

Kuorma-autoilu jäi hä-

nen siirryttyään taksiautoilijaksi. Taksiryttäjänä hän oli kolmekymmentä vuotta.

Vaimon kuoleman jälkeen Einari muutti Viitasaarelle lähelle tyttären perhettä.

Muistoihin on jäänyt 1950-60-luvuilta Einarin perheen jokakesäiset vierailut, ne olivat kuin juhlaa. Siinä oli valtavaa tunteiden myllerrystä, iloista naurua, mutta samalla kyyneleitä ei säästetty menetettyä Karjalaa muistaessa.

Einari oli hyvin kotiseuturakas, rohkea mies. Tuolloin 1957 hän pääsi turistimatkalle silloiseen Leningradiin. Hänellä oli selkeät suunnitelmat, joista ei kellekään hiiskunut.

Hän otti paikallisen pimeän taksin ja ajoi Pyhäjärvelle ja Vernitsan kylään. Venäläiskuski oli sanonut, että jos matkalla pysäytetään, niin sanaakaan et puhu. Kiviniemen siltaa ylittäessä sotilas kivääri kädessään näytti pysähdysmerkkiä. Kuljettaja oli sanonut, että paina pääsi alas ja sotilaalla oli vain mantelin helmat heilahtaneet, kun Pobedalla ohii pyyhälsivät.

Vernitsan kylässä oli ikävä näky, taloja oli purettu kivijalkoja myöden. Einari valokuvasi kirkonseutua ja kotikylää. Näitä kuvia yhdessä katsottiin pohtien mitä, miksi ja miten?

Ikävästä huolimatta puheet kääntyivät mietteisiin, onneksi saamme asua itse-
naisessä Suomessa.

Einarin muisteluita kesäkuussa 1996

Siel Venitsal ol hyvä elää, oltiin omavaraisia kaikin puolin. Kaik työt tehti itse, koneita ei olt muuta ko haravakone ja niittokone. Meil oli siinä 15 hehtaari viljelystä, metsät olliit kolmes lohkos. Meillä oli kaik kii kotona, vain suola, sokeri ja kahvit ostettiin kaupasta ja pikkusen muuta.

Isä kävi kovan koulun Ameriikan reissullaan, rahaa ei tule muuten kuin kovalla työn teolla.

Hän oli siellä Missisipillä laivamiehenä, se oli siipirasalus, kolmikerroksinen. Ensimmäisessä kerroksessa pidettiin lampaat, vasikat ja sellaiset. Matkustajat niissä kahdessa päälimmäisessä kerroksessa.

Isä ois halunt että äiti ois tullut lasten kanssa Ameriikkaan. Hän sanoi, monta tiketti mie laitoin tulemaan, mutta ei tuo Hilma vaan lähtent. Sit ko hää tuli sieltä pois, niin hää meni laivuriks Laatokalle.

Silloin ko myös oltiin nuorii, pojat harrastiit urheilusta. Tää opettaja Ilmari Kouvo oli meitä vetämäs. Ilmari oli hyvä opettaja, hän anto nii hyvät matkarevää meidän elämään. Myö käytiin poikajoukkueella 1934 voimistelemassa Helsingissä Töölön kentällä. Stadion avattiin 1938, silloin olimme miesjoukkueella mukana.

Miul käytiin ostamas ripikoulupuku Viipurist, Jutikin kaupasta. Sillo sanottiin, kuka aukas aamulensmäisen Jutikin kaupan oven, niin hää ei laske kau-

Helsinki 1934 SVUL:n juhlilla. Ylärivissä Aaro Humala, Eero Anttonen, Einari Humala. Alarivi Keijo Lappalainen, Eero Humala, Päiviö Lappalainen, Veikko Multanen, Riku Kähönen ja opettaja Ilmari Kouvo.

past enne ko kaupat oli tehty, vaikka tarjoais kuihuonost. Myö kytättii Soinin kans oven aukiamis. Jutikki puotti siit miun puvun hinnast pois niin mahottomast, se ei laskent meitä pois vaikka myö tarjottii nii vähä siit puvust. Mie sain halval komian ripipuvun. Jutikil ol sellanen taikausko, että jos ei ensimmäisen asiakkaan kanssa synny kauppoja, niin tulloo huono kaupapäivä.

Kalastajahan miust tuli jo aivan pikkupoikana. Miulla oli maailman kaunein vene, 8-metrinen kalastajapaatti, jota kuljetti 8 hevosvoiman yksipytyinen Andros-moottori ja valtava potkuri. Perämoottorivehkeillä ei kovassa kelissä ollut Laatokalle asiaa.

Joskus myrsky yltyi niin hurjaksi, että viranomaisen posti- ja muut veneet eivät kulkeneet, mutta meidän kalastajien oli verkot koettava. Harria ja kuhaa tul niin hitost. Kerra yllätti myrsky, ko lähettiin tulemaan pois sieltä, myö tulittiin sitä väliä kaheksan tuntii. Meitä pelotti päästään-

kö elävänä pois, litra ol tankissa pensaa, ko sata-massa katsottiin. Jos se pensaa ois siellä loppunt, niin en ois täällä kaskujain kertomas, kyllä se myrsky ois venneen rikkont karikkoihin.

Joskus oli lohiverkot keski Laatokalla, meil oli venäläiset kalastusluvatkin.

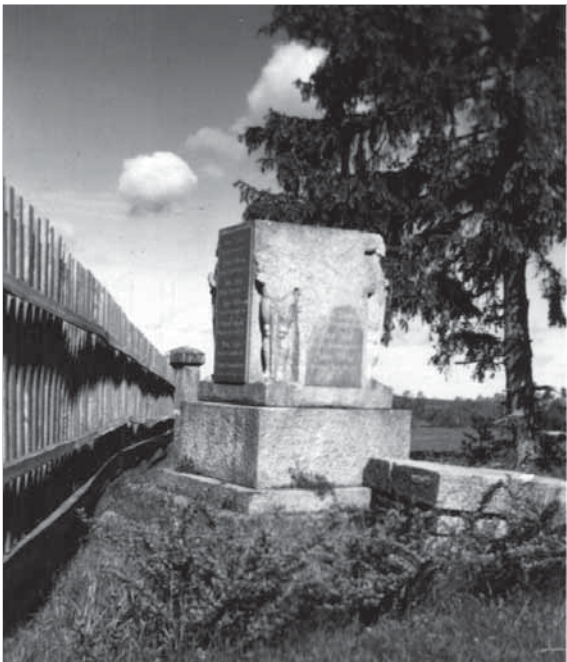
Yhen kerran ko Laatokalla yllätti ukonilma, niin sen sanon, et sen elämän yön mie muistan. Meillä oli viimein kolme ankkurii laskettuna ja vielä ei kestant paikallaan. Piti panna kone käymään. Kyllä silloin salamoit, ol niin ko koko Laatokka ois olt tulella. Sillo kyl tosissaa pelkäsin, vaik olin nuor mies. Laatokas ko ol makea vesi, niin siin ko nous myrsky ja ukonilma pääl, niin se ol hirviä.

Siel on paljo hirmusimmat myrskyt ko Suomenlahes tai Itämeres, tää makkia ves tekkee sen.

Kerra ko taas ol myrsky nousemas, niin piti lähtee verkko pelastammaa Konevitsan yläpuolelt, nii ei uskallettu lähtee meidän venneel. Ramman Jussil ol iso 15-metrinen vene ja siinä iso kone, niin lähettiin sillä. Myrsky ol niin kova, että meinattiin jo palata, mut jatkettiin. Päästiin siitä Konevitsan niemest siitä Pohjoispatterist, niin aalto humautti meijät vesilastiin, sit ol totiset paikat, ko koneet sammui. Toiset kävviit niihin isoihin airoihin ja toiset kävviit mättämää vettä pois venneestä. Sit ko saatiin moottor kuivaks ja venneest vesi pois, niin kyl käännnyttiin takasi.

Kyllä sillo jurppi nuorta miestä, ko muut kaverit lähtiit tansseihin, mie lähin kalastamaan. Niih mie sit myin venneen ja aloin auttohommii.

Onni on meidän sisaruk-sista vanhin. Hänestä tuli automies. Hän ajo ensin Kiurun Matin autoa ja

1957 kuvattu koivukuja kotiin Hovimäelle.

1918 kaatuneiden muistopatsas kuvattuna 1957.

Metsäpirtti 1939, merivartioasema, kuvassa Tontti, Veijalainen ja Einari Humala.

Savonlinna, Kempso lastissa. Einari miesjoukossa oikeanpuoleisena. Toiset tunnistamatta.

sitten osti itselle oman auton 1932. Onni opetti miut ajamaan, nimismies antoi kuuden kuukauden ope- tusluvan.

Mie kävin ajamassa Kä- kisalmessa insinööriajon ja siellä oli Viipurista katsas- tussmies, se oli ärtti ukko, meitä oli 26 poikaa ja meis- tä 6 sai kortin. Muut reput- tivat.

Sota-ajan muistelua
Asepalvelukseen Einari as- tui vuoden -39 alussa, jo- hon tulikin sitten pidennys- tä talvisodassa.

– Kotikulmillahan mie palvelin, rantapysyissä. Laa- tokka vain harvoin jäätyy kokonaan, mutta sinä tal- vena meni metriseen jää- hän ja toimme tykinpiiput jäitä pitkin pois, kun raja siirtyi.

Mutta kesällä -41 oli edessä uusi rähinä, ja silloin Einari pääsi jälleen vesille.

– Muodostettiin Sisäve- silaivasto ja saimme meri- mieskoulutusta. Sortavalaa ei ollut vielä vallattu, mutta

saimme veneet veteen Läs- kelässä.

Venekanta on pienen hi- naajan tyyppisiä aluksia ja mitä milloinkin, mutta Ei- nari Humala pääsi kapiaisia kyydittämään. Ensin alla oli kuopiolaiselta apteekkaril- ta haltuunotettu Pyry.

– Se oli sellainen salonki- vene, joka liikkui 19 sol- mua. Se oli nopeutensa an- siosta hyvä johtovene, ja kyllä minä sillä kovissa pai- koissa olinkin.

Tositoiniin Einari ja Pyry pääsivät heti, kun Laato- kan saaria vallattiin.

– Minulla oli maihinnou- sua johtava kapteeni kyy- dissä ja ajoimme kohti Mar- katsimen saarta. Teimme valehyökkäyksen ja kävim- me melko lähellä saarta kaartamassa, mutta ensim- mäistäkään laukausta ei ammuttu.

– Sitten keskellä vaaleaa kesäyötä tehtiin kunnan hyökkäys, ja 150 metrin päässä saaresta ryssä avasi tulen. Vesi aivan kiehui ym- päriämme luodeista, mut-

ta miehet saatiin maihin. Pyry palasi turvallisemmil- le vesille.

Taistelut jatkuivat ankari- na, eikä saareen saatu vie- tyä täydennystä, ei miehiä eikä ammuksiakaan. Kun käytössä ei ollut kiikareita kummempia viestintäväli- neitä, Einarin ja Pyryn oli lähdeittävä selvittämään, mikä oikein oli tilanne ja samalla viemään miehille täydennystä.

– Oli kuule aika hurjaa täydessä päivänvalossa lä- hestyä sitä saarta, kun ei tiennyt, missä olivat omat ja missä viholliset. Pyry oli lastattu täyteen kranaattia ja ammuksia, joten se oli oi- kea liukuva pommi. Ja pak- ko sitä vaan oli painaa kohti rantaa ja toivoa, että omat miehet ovat vastassa. Vesi taas aivan vaahtosi ympä- rillemmme ammutuista luo- deista, mutta pääsimme kuitenkin rantaan.

LEA JOKINEN

Evakkoajan muistoja

Alavuden Rantatöysän kylästä

Ainakin yksi junalastillinen pyhäjärveläisiä evakoita kuljetettiin sodan syttyessä 1939 Alavudelle ja sen lä- hiympäristöön.

Meidät ja kaksi muuta perhettä sijoitettiin Ranta- töysän kylään Erkki ja Liisa Jänikselän taloon. Talo oli uusi ja iso, punatiilisessä navetassa oli paljon karjaa.

Talonväkeen kuului isän- nän ja emännän lisäksi noin vuoden vanha ja äidin mu- kaan ristitty Liisa-tytär. Meitä evakoita oli kuusi aikuista ja neljä lasta, joten meidän saapuessamme Jä- nikselän väen elämä mul- listui. Evakkoäidit auttoi- vat talon töissä niin nave- tassa kuin muuallakin. Tu- van uunissa paistettiin piir- rakoita ja sopu säilyi hyvä- nä. Suomen raskaina hetki-nä pidettiin yhtä.

Erkki-isäntä opetti mi- nua hevosmieheksi. Taloon oli sijoitettu Porsaanmäen kylästä kotoisin olevan ja vanhemmilleni hyvin tutun Tauno Kinnarin kantakir- jatamma. Tamman nimeä en enää millään muista. Tauno oli kova hevosmies ja itse sodassa. Kerran vie- tiin halkoja eräälle mum- molle ja mummo keitti meille pohjalaisittain suola- kahvit ja tarjosi herkulliset rieskat. Olinpa polleata isoa miestä minäkin, 11-vuoti- nen poikanen! Suolakahvin nieleminen oli kuitenkin

dyin työhön. Kun äiti sai korjatut tossut käsiinsä, hän katseli niitä hetken ja tokai- si: ”Tokha ne kyssyyt miult, et vieläks tuon tekijä ellää, ko käre o ku matikan tur- vat”. Ulkonäköhaitasta huolimatta tossut palveli- vat äitiäni kovan pakkastal- ven.

Kesän tullen ja välirau- han koittaessa koko per- heeni oli taas koossa ja muutimme Turkuun. Kii- tokset Jänikselän väelle ko- din antamisesta meille, kun olimme sitä vailla.

ESKO SIPPONEN
Keuruu,
syntynyt
Vpl Pyhäjärvellä
vuonna1928

Perhekuvia ei Alavudelta ole, mutta tämä kuva on Turusta välirauhan ajalta v. 1941. Turussa oli koko perhe, vasemmalta: Esko, isä-Matti, takana Hannu, äiti-Emma ja Sirkka. Edessä kuopus Kari. Perheestä Alavudella olivat vain Esko, Kari ja Emma-äiti. Silloin maata palvelemissa eri rooleissa Matti-isä sekä isoimmat lapset Hannu ja Sirkka.

Muistelmia tamma Lilja-Esteristä

Antti ja Elisa Karjalainen tulossa Lilja Esterillä v. 1925. Kuvaaja A. Puusniekka.

Maaliskuun lehdessä kaipahtiin tietoa tamma Lilja-Esteristä. Lilja-Esteri syntyi Antti Karja- laisen maatilalla Pyhäjärven Rotjanlahden kylässä touko- kuussa 1914.

Lilja-Esterin isä oli kantakir- jaori Uljas 376. Emä oli suo- menrotuinen musta tamma ni- meltä Hilma, ja tämän tamman isä oli Räisälän kartanon ori Orlov-Ukko. Tästä johtuen Lil- ja-Esteri ei kelvannut kantakir- jaan kun suvussa oli lämminve- ristä.

Lilja Esteri kasvoi ja kehittyi omistajan hyvän huolenpidon alaisena, ja jo varsin nuorella iälläan tamma osoitti kovia ra- vilahjojaan. Ensimmäisen ker- ran Antti Karjalainen kävi aja- massa Lilja-Esterillä Viipurissa voittaen oman sarjansa. Myös muutamia muitakin kilpailuja voittaen.

Karjalainen päätti astuttaa tammansa omalla oriillaan So- vanlahden Oivalla, josta en- simmäisestä astutuksesta syntyi orivarsa Oivan Muisto. Toinen

varsa syntyi vuotta myöhem- min, nimeltään Tumma Oiva.

Oivan Muisto myytiin Vili Kajanderille ja Tumma Oiva Antin naapuriin Väinö Pup- tille. Tämän jälkeen Lilja Este- ri myytiin pyhäjärveläiselle Mat- ti Vesikolle. Matti Vesikko kilpaili hyvällä menestyksellä. Muutaman vuoden jälkeen Ve- sikko myi Lilja Esterin ahve- nanmaalaiselle Albin Ahlquis- tille, jonka omistuksessa he- vonen oli elämänsä loppuun saakka.

Sen sijaan Sovanlahden Oiva lopetettiin ja omistaja hautasi rakkaan hevosensa omaan ko- tipihaansa.

Kirjoituksen tiedot on anta- nut pyhäjärveläinen hevosmies Jouko Pakarinen ja kirjuriina toimi Sirpa Niskanen, Antti Karjalaisen pojan Viljo Karja- laisen tytär.

Suvannon seutu 1917-1921 -kirja kertoo elämästä ja kohtaloista

Suvannon seudun sukututkimuspiirin suururakka valmistui, kun kirja alueen tapahtumista vuosina 1917-1921 julkistettiin lauantaina 18.4. Karjalatalolla Helsingissä.

Vuonna 2002 toimintansa aloittanut Suvannon Seudun Sukututkimuspiiri on toimintansa aikana iskeytynyt muutamiin projekteihin. Ensimmäinen suuri työ oli vuoden 1818 henkikirjan saattaminen konekirjoitettuun, netissä julkaitavaan muotoon. Toiseen, valtavaan talkootyöhön uskaltauduttiin 19.09.2009 kun kokouksessa kirjattiin:

"8. Vuoden 1918 taistelujen uhrin

Osmo Tuokko johdatti aiheeseen todeten, että vuoden 1918 taistelujen seurauksena menehtyneiden kuolinsyytiedoissa on aukkoja. Puuttuu kattava tieto siitä, paljonko alueella tuolloin menehtyi ihmisiä ja miten tapahtumat vaikuttivat silloin ja myöhemmin toimintoihin.

Päätettiin perustaa työryhmä kartoittamaan käytettävissä oleva aineisto ja mahdollisesti laatimaan toimintasuunnitelma hankkeelle. Työryhmään nimettiin: Osmo Tuokko, Kauko Hinkkanen ja Ilmi Pesonen. Ryhmä esittää työnsä tuloksen tammikuun kokouksessa."

Näin sai alkunsa työ, joka on nyt ilmestynyt kirjan muodossa nimellä "SUVANNON SEUTU 1917-1921 elämää ja ihmiskohtaloita".

Lähes 340-sivuisen teoksen tutustuminen kannattaa aloittaa takakannesta päin. Lipuista ja kunniamerkeistä päästään seikkaperäiseen sisällysluetteloon, josta saadaan kokonaiskuva teoksen käsittelemistä aiheista.

Seuraavana tulee vastaan kunnioitusta herättävän muhkea lähdeluettelo. Sitä tarkastellessa on helppo kuvitella se mittava työ määrä, jonka teoksen koostanut työryhmä on vuosien aikana tehnyt. Lähdekirjallisuuteen tutustuminen on vaatinut tuhansia työtunteja.

Toisen suuren työrupeaman on vaatinut laaja arkistotyö. Vaikka nykyteknikka digiarkistointeen onkin helpottanut työtä, on eri arkistojen "koluaminen" vaatinut runsaasti työtunteja ja työpäiviä. Tästä minulla on omakohtaistakin kokemusta, kun työn alkuvaiheessa kävin Kauko Hinkkasen kanssa tutkimusreissulla niin Mikkelin maakunta-arkistossa kuin silloisessa sota-arkistossakin.

Teoksen alussa annetaan luonnollisista syistä suppeahko kokonaiskuva elämästä Suvannon seudulla ennen sotaa. Pitäjittäin on selostettu pitäjähistorioissa varsin vähälle jätetyt suojeluskuntien ja työväenyhdistysten toiminnot.

Kokonaiskuvan saamiseksi järjestö- ja yhdistystoiminnasta alueella on syytä vilkaista myös noita mainittuja pitäjähistorioita.

Mm. Impi Wiika Vpl Pyhäjärven historiassa on selostanut "Taloudellisia ja aatteellisia yhtymiä" seikkaperäisesti A 4 -kokoisilla sivuilla 305-358. Tämän teoksen myötä se kuva täydentyy näiltä osilta ja laajenee koko alueen käsittäväksi.

Tähän alkuosaan sisältyy myös meitä pyhäjärveläisiä erityisesti kiinnostava maraskuun 20. p:nä 1917 käyty Pyhäjärven aseman taistelu, jossa kolme pyhäjärveläismiestä sai surmansa "punakenraali" Kaljusen joukon hyökkäyksessä. Tapaushan sattui yli kaksi viikkoa ennen kuin Suomi julistautui itsenäiseksi.

Muuten, saisikohan sen Pyhäjärven asemalla olevan muistokiven vielä pelastettua jälkipolvien nähtäväksi vaikkapa valtioiden väliseen sotilashautausmaiden suojelusopimukseen vedoten?

Toisen kokonaisuuden muodostaa vuoden 1918 sotatapahtumien kuvaus Karjalankannaksella ja Suvannon alueella. Taistelutapahtumissa keskeinen asema on tietysti Raudulla.

Tähän osaan sisältyvät myös yksityiskohtaiset tiedot sodan uhreista kummallakin puolella. Tässä työryhmä on tehnyt perusteellista työtä ja on joutunut korjailemaan mm. valtion "virallisen" sotasurmaprojektin julkaisemia tietoja.

Tuon ajan tapahtumia elävöittävät lukuisat aikalaisen kertomukset niin val-

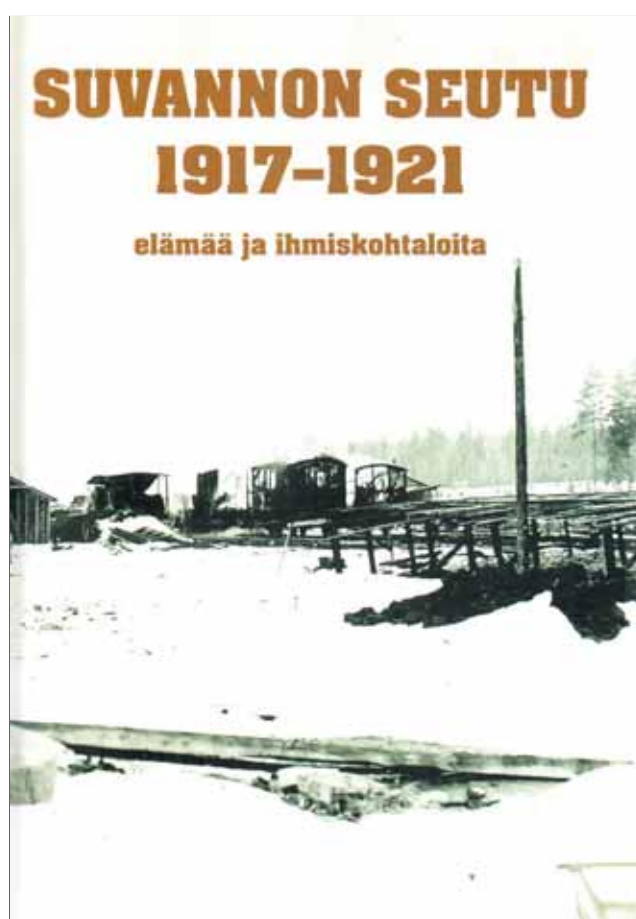
koisten kuin punaistenkin puolelta. Lisäväriä teokselle antavat merkittävässä asemassa olleiden henkilöiden suppeahkot henkilökuvat.

Nykylukijalle varmaan tunteettomasti osuus tulee silmien eteen edettäessä lukuun "Raja koetteli, myös eläti". Autonomisen Suomen ja Venäjän rajallakin oli ollut oma vaikutuksena Suvannon alueen ihmisten elämään. Rajan sulkeutuminen Vapaussodan jälkeen muutti kuitenkin RAJAMAAN (käsite, jonka sisältö selviää kirjasta) ihmisten elämää monella tavalla.

Siitä on kerrottu osuvasti myös kirjan viimeisessä osassa "Elämisen arki jatkuu". Tähän osaan sisältyy myös seikkaperäinen selvitys Inkerin pakolaisten vai- kutuksesta rajaseudun pitäjien ja ihmisten elämään.

Työryhmä on kyennyt teoksessaan luomaan selkeän kuvan Suomen itenäistymisen vuosien tapahtumista Suvannon alueella. Siinä on tultu myös selkeään johtopäätökseen siitä, että vuosien 1917-1918 sotatapahtumat olivat alueella nimenomaan VAPAUS-SOTAA. Kirjassa tuodaan seikkaperäisesti esiin venäläisen sotavoiman ja Pietarin seudun punaisten aateveljien asioihin sekaantumisen ja sen vaikutukset.

Meidän pyhäjärveläisten on syytä muistaa Vapaussodan "alkaminen" jo

20.11.1917 Pyhäjärven asemalla. Tuo terroriteko sai pitäjässämme aikaan jonkinlaisen vastareaktion, jonka seurauksena mielialat myös rauhoittuivat.

Kun pitäjän suojeluskunta tammikuussa 1918 toiminnallaan pyrki rauhoittamaan mielialoja, päästiin pitäjässämme läpi tuo vaikea vaihe ilman kahakointia. Oma kokemukseni ainakin meidän kylältä on se, että mitään "traumoja" noilta ajoilta ei ollut jäänyt ihmisten elämään vaikuttamaan. Ei mitään sellaista, mitä mm. Väinö Linnan romaaneista on luettavissa läntisessä Suomessa tapahtuneen.

Kiitokset työryhmälle, teille jokaiselle, itseänne säästämättömästi upeasta työstä. Meidän pyhäjärveläisten kiitokset kohdistuvat erityisesti Kauko Hinkkaseen, Lahnavalkaman poikaan. Kauko on jälleen kerran tehnyt mittavan työpanoksen paikallishistoriamme tutkimisessa ja tallentamisessa.

Kotiseutuhistoriasta kiinnostuneen on syytä hankkia SUVANNON SEUTU 1917-1921 elämää ja ihmiskohtaloita täydentämään pitäjämme historiaa noilta vuosilta, jotka muuten erinomaisessa Impi Wiikan teoksessa on ajan huomioon ottaen järkevästi jätetty varsin vähälle.

ANTERO
PÄRSSINEN

Uhritietojen lukumäärät ja osapuolet

Uhrien lukumäärä	MET	PYH	RAU	SAK	VUO	YHT
<i>miehiä</i>	49	68	82	34	20	253
<i>naisia</i>	1	2	4	1		8
<i>yhteensä</i>	50	70	86	35	20	261
<i>Osapuoli</i>						
<i>punaisia</i>	43	41	50	13	8	155
<i>valkoisia</i>	6	26	32	20	12	96
<i>ei tietoa</i>	1	3	4	2		10
<i>yhteensä</i>	50	70	86	35	20	261

Kirjasta löytyy myös tapahtumia valottavia yhteenvetotaulukoita. Tämä taulukko kertoo uhritietojen lukumäärän ja osapuolet, jonka mukaan yhteensä 261 uhrista oli 70 pyhäjärveläisiä. Eniten surmansa saaneita oli rajapitäjä Raudussa, 86 henkeä. Taulukoista löytyy myös tiedot perhesuhteista ja kuolinolosuhteista ja kuoleman syistä.

Tampereen Seudun Pyhäjärvikerhon kuulumisia

Kiitän lämpimästi Tampereen Seudun Pyhäjärvikerhon jäseniä niistä 12 vuodesta, jotka toimin kerhon puheenjohtajana. Vuodet ovat menneet nopeasti ja tuntuukin, että se aika ei ole kaukana, jolloin aloitin kerhon puheenjohtajana. Kokoonnuimme silloin Vanhan Kirjastotalon luentosalissa, mutta vuosien myötä kerhomme jäsenmäärä putosi luonnollisen poistuman vuoksi.

Olen myös Tampereen Karjalaseuran jäsen ja sain tietooni, että seura vuokraa kerhohuoneen tiloja sivuilla. Ehdotin siirtymistä Koulukadun kerhohuoneeseen ja niin sitten teimme. Siirryimme Tampereen Karjalaseuran tiloihin tarinatuokioita pitämään ja sovimme hyvin sinne – vuokrakin putosi melko lailla.

Olemme saaneet uusia jäseniä kerhoamme, josta olen iloinen. Tarinatuokiassa käy joka kuukausi ”tuvan täydeltä” meitä pyhäjärveläisiä. Laulu raikuu ja tarinat kertoutuvat. Onhan meillä myös silloin tällöin asiaohjelmaa, esimerkiksi maaliskuun kokouksessa kuulumme täyttää asiaa – Ikääntyminen ja näkö, jota meille selvensi jäsenemme Olavi Pärssinen, silmätautien dosentti.

Helmikuun vuosikokouksessa halusin jäädä pois puheenjohtajan paikalta ja saimme uuden puheenjohtajan, Aila Kuhlmannin vetämään kerhoamme. Jatkan edelleen hallituksessa varapuheenjohtajana.

Toivon kerhollemme jatkuvuutta ja antoisia vuosia. Kaikkea hyvää jäsenistöllemme!

LAILA INNANEN
o.s. Inkinen

Terveisiä Vpl. Pyhäjärvi-seuran kevätkokouksesta

Vpl. Pyhäjärvi-seuran kevätkokous pidettiin Karjalatalolla sunnuntaina 12.4. Vuoden 2014 hallitukselle myönnettiin tili- ja vastuuvapaus viime vuoden toiminnasta.

Syyskokous 2014 jätti kevätkokouksen ratkaistavaksi valita hallitukseen 2015 yhden jäsenen sekä varapuheenjohtajan. Jäseneksi valittiin helmikuusta 2015 hallituksen ulkopuolisena sihteerinä toiminut Emilia Timperi. Varapuheenjohtajana aloittaa Pekka Lappalainen.

Pyhäjärvi-seuran vierailu Fazerilan tehtaille tiistaina 12.5. klo 15 alkaa kahvituksella.

Omalla autolla tulevat: Kehä III:sta itään, Porvoon moottoritien liittymän kohdalla suuret tietyöt, joten tarkkailtava viittaa: Länsimäki -> Fazerintietä suoraan n. 1km.

Metrolla Hgin keskustasta tulevat: Rautatieasema klo 13.58 -> Mellunmäen metroasemalla klo 14.18.

Vaihto bussiin (laituri 14) klo 14.31 -> Fazerilan pysäkillä klo 14.36. HUOM: seutulippu.

Ilmoittautuneille ajo-ohjeet vielä sähköpostilla/ tekstiviestillä toukokuun alussa.

Seura tarjoaa kahvit jäse-

Silvo Kaasalainen toimi kolme ylimääräistä kuukautta seuran varapuheenjohtajana, josta kiitokseksi hänelle ojennettiin kukat. Kuva: Sini Heikkonen.

nille ja avec, muut maksavat 3,50 euroa.

Ilmoittautua voi vielä suoraan: Sini Heikkonen p. 050 5351791 tai sinieph@outlook.com

Hallituksen seuraava kokous pidetään 16.4.

Vpl.Pyhäjärvi-seuran nimissä ja hallituksen suostuksella on vuonna 2012 yksityishenkilö avannut kaksi facebook-sivua: Pyhäjär-

vi, pitäjä Viipurin läänissä sekä keskusteluryhmän Pyhäjärvi Vpl. Kyseinen henkilö ei ole vielä liittynyt seuran toimihenkilöitä sivun jäseniksi. Niinpä sivua ei edelleenkään voida käyttää seuran asioista tiedottamiseen.

RIITTA HIRVONEN
Vpl. Pyhäjärvi-seuran puheenjohtaja

Tuleeko Pyhäjärvi-lehtesi oikealla osoitteella?

Ilmoita muutos toimitukseen, lehti ei käänny automaattisesti postiin ilmoittamalla.

Voit ilmoittaa muutoksen myös säätiön kotisivujen lomakkeella.

**Kesän 2015
Pyhäjärvi-juhlat
Sastamalassa
sunnuntaina 19.7.**

Juhlapäivään mahtuu monenlaista tapahtumaa: juhlamessu ja kunniakäynnit, Kaiun 100-vuotismuistoviesti, päiväjuhla, sukuseminaari ja sukujen kokoontumismahdollisuus.

Mielipide majoitusmahdollisuuksista

Kerron oman näkemykseni Antti Musakan Lomarannan ja Käkisalmen Mökkikylän palveluista, mökkikylän omistaa pietarilainen pariskunta. Samalla vastauksena maaliskuun numerossa olleeseen Esko Pulkan kirjoitukseen: ”Palvelu ei ole ollut huippua juuri koskaan – paitsi Musakalla”.

Minä en aivan yhdy tuohon mielipiteeseen. Olen vetänyt kotiseutumatkoja 16 kesän aikana, siis 16 kertaa. Suurimman osan matkoista olemme olleet majoitettuina Musakalla, mutta sitten vuonna 2011 sattui näin. Tilasin aina seuraavaksi kesäksi matkan silloin kun lähdimme kotimatalle eli yksi vuotta ennen seuraavaa matkaa. Näin olin tehnyt myös vuonna 2010.

Sain hyvissä ajoin matkani täyteen kevättalvella 2011, meillä oli viisumit, majoitus Musakalla eli matka oli valmiina. Niin sitten sain soiton Matka-Mekan johtaja Pentti Pöyhöseltä, joka sanoi: ”Nyt se sitten sattui, mitä olen pelännyt koko ajan”. Kysyn, että mitä nyt on sattunut? Hän vasta-

si, että Antin vaimo Leena oli soittanut matkatoimistoon, että Laila Innasen ryhmä ei sovi heille. Ette voi arvata, miltä tuntui, kun olin matkan tilannut vuotta aikaisemmin. Otin puhelimen esille ja soitin Lappeenrantaan Antti Musakan äidille Pirkolle, että ryhmäni oli ”tallattu” lattiaan. Pirkko yritti kaikin tavoin sovittelua, mm. ”Ettekö te voi siirtää matkianne viikolla tai kahdella?”. Sanoin hänelle, ettemme voi sitä tehdä, meillä on viisumit ym. juuri tuolle ajalle, jonka olin tilannut Antilta vuotta ennen.

Meni kaksi päivää ja sain puhelun Matka-Mekalta jälleen. Hän oli saanut yhteyden Käkisalmen Mökkikylään Natalialle. Natalia oli sanonut, että hän voi ottaa Laila Innasen ryhmän. Mikä helpotus minulle! Johtaja Pöyhönen sanoi, että minun pitää nyt soittaa jokaiselle lähtijälle, että majoitus muuttuu. Niinhän minä tein ja uskokaa, että jokainen sanoi, ettei se haittaa, vaan mennään Käkisalmen Mökkikylään. Nyt oli sitten ai-noastaan se ongelma, etten minä eikä kuljettajani Han-

nu Sorvari tiedetty mitään, millainen paikka oli kysymyksessä. Ei myöskään matkatoimisto Matka-Mekalla ollut tietoinen asiasta.

Suurella jännityksellä lähdimme matkaan sovittuna aikana. Kukaan ei myöskään tiennyt paikan sijainnista. Sovimme siis, että Natalia tulee suurelle Käkisalmen tielle meitä vastaan. Ja noin 10 kilometriä ennen Käkisalmea tavattiin hänen kanssaan ja lähdimme ajamaan hänen peränsään kohti majapaikkaamme. Kuului ihastuneita huudahduksia, kun pääsimme pihaan. Siisti pihapiiri ja istutukset ja kukkapenkkiä lomosivat.

Natalia tuli ja toivotti hymyillen tervetulleeksi selvällä suomen kielellä ja kertoi, mitä missäkin on. Kun olimme majoitettuina mökkeissä, siirryimme ravintolaan, jossa oli päivällinen. Edelleen olimme hyvin ihmeissämme tästä kaikesta. Saunat lämpisivät pihassa joka iltana, toinen miehille, toinen naisille.

Ruoka oli todella hyvää ja se tarjottiin pöytiin. Aamupalakin oli yllätys, se tarjottiin noutopöydästä, jos-

sa oli runsaasti syötävää. Kuulin keskusteluja, että ei enää tämän jälkeen mennä Musakan Lomarantaan, kun löydettiin huomattavasti parempi paikka. Yksi matkalainen kertoi, että hän tunsikin kurkkunsa hieman kipeäksi, meni ravintolaan ja tilasi kuuman rommin. Hän kysyi, mitä maksaa, niin tarjoilija sanoi, että anna kaksi euroa. Todella halpaa.

Olemme olleet Käkisalmen Mökkikylässä majoitettuina sen jälkeen aina ja yhä uudelleen. Viime kesänä tapasin omistajarouvan – Natalia esitteli hänet minulle. Viehättävä naisihminen, on kuulemma Pietarista, ja sattui olemaan juuri silloin paikalla ilman miestänsä.

Minulla on vain hyviä kokemuksia Käkisalmen Mökkikylästä. En löydä moittimisen aihetta millään. ”Ystävällisyys ei maksa mitään, mutta sillä voi voittaa paljon”.

LAILA INNANEN
Tampereen Seudun Vpl. Pyhäjärvi-kerhon varapj.

Suvannon seudun pitäjäyhteisöt kokoontuivat Mikkeliissä Takana 10 vuotta antoisaa yhteistyötä

Suvannon seudun säätiöiden ja pitäjaseurojen välinen yhteistyö alkoi vuonna 2005, jolloin ensimmäisen kerran kokoonnuttiin Karjalatalolla Helsingissä. Vakiintuneeksi tavaksi on muodostunut kokoontua kaksi kertaa vuodessa käsittelemään yhteisiksi katsottuja aiheita, vaihtamaan mielipiteitä ja saamaan vinkkejä oman toiminnan kehittämiseen.

Mukana ovat Käkisalmen, Metsäpirtin, Raudun, Räisälän, Sakkolan, Vpl. Pyhjärven ja Vuokselan alueiden edustajat.

Eräänä toiminnan keskeisenä tavoitteena on ollut esitellä entisiä pitäjiämme, niiden nähtävyyksiä ja luontoa.

Tutustumiskohteina ovat olleet v. 2007 Käkisalmen, Räisälä ja Vpl. Pyhäjärvi; v. 2008 Sakkola ja Vuoksela; v. 2009 Metsäpirtti ja Rautu; v. 2010 Käkisalmen; v. 2011 Vpl. Pyhäjärvi ja Sakkola; v. 2012 Metsäpirtti ja Rautu; v. 2012 oli välivuosi sekä v. 2014 Räisälä ja Vuoksela.

Matkojen yhteydessä on tavattu myös Käkisalmen alueen kuntajohtajia ja muita edustajia.

Mikkelin kokousasiat

Vuoden 2015 ensimmäinen kokous pidettiin helmikuun 7. päivänä Mikkelissä rautulaisten toimiessa kokoonkutsujana. Edustettuina tällä kertaa olivat Käkisalmen Aimo Pärssinen ja Kari Nokelainen, Metsäpirtistä Kalevi Hyytiä, Raudusta Raili Ilvonen ja Markku Paksu, Räisälästä Matti Takala ja Jarkko Peltola, Sakkolasta Aila Alanen ja Antti Hynnä, Vpl. Pyhäjärveltä Esko Pulakka ja Vuokselasta Taisto Virkki.

Rautulaisten Pitäjaseuran puheenjohtaja Markku Paksu avasi kokouksen ja toivotti kokousväen tervetulleeksi Mikkeliin. Kokouksen puheenjohtajana toimi Markku Paksu ja sihteerinä Raili Ilvonen.

Käsiteltiin edellisen kokouksen 27.9.2014 muistio. Kokous oli ollut Säkylässä, jolloin tutustuttiin myös juuri avattuun Räisälä museoon. Muistion suhteen ei ollut huomauttamista.

Kuultiin Kalevi Hyytiän selostus Suvannon seudun sukututkimuspiirin hankkeen ”Suvannon Seutu 1917– 1921 – elämää ja ihmiskohtaloita” teoksen valmistusvaiheesta. Kirja julkistetaan 18.4.2015. Hankkeen lahjoittajille toimitetaan teosta annetun lahjoituksen suhteessa. Pitäjäyhteisöt itse päättävät ko. tuotteen myyntihinnan.

Keskusteltiin vuoden 2014 pitäjähietisomatista Kannakselle tutustumiskohteina Räisälän ja Vuokselan alueet. Perinteisesti on yhteyttä pidetty paikallisiin kuntajohtajiin vuosittain iltalounaan ja vapaan seurustelun merkeissä. Viime vuonna kutsutut jäivät jostain syystä pois poikkeuksena Käkisalmen museonjohtaja Maria Lihaja, jonka kanssa käytiin mielenkiintoiset keskustelut koskien Kannaksen kulttuurikohteiden kartoittamista.

Tänä vuonna päätettiin pitää välivuosi paikallisten kuntajohtajien tapaamisesta. Jokainen pitäjäyhteisö hoitaa kuntatapaamiset oman harjunnan mukaan.

Keskusteltiin Karjalaisten Pitäjäyhteisöjen Liiton toiminnasta Markku Paksun

Mikkeliissä helmikuussa 2015 kokoustivat vas. Raili Ilvonen, Matti Takala, Kari Nokelainen, Aimo Pärssinen, Markku Paksu, Kalevi Hyytiä, Aila Alanen, Esko Pulakka, Antti Hynnä, Jarkko Peltola ja Taisto Virkki.

alustuksen perusteella.

Karjalaisten Pitäjähietistysten Liitto toimii Karjalan Liiton organisaatiossa pitäjähietistykset kokoavana yhdistyksenä, jonka tehtävänä on pitäjaseurojen tukeminen.

Markku Paksu on liiton hallituksen jäsen edustaen Kaakkois-Kannaksen pitäjaseuroja.

Todettiin yhteisesti, että liiton toiminnan tiedottamista kentälle tulisi tehostaa. Jäsenyhdistysten tulisi myös olla entistä aktiivisempia tuomalla asioita esille liiton hallitukselle.

Käytiin keskustelua Karjala-asioiden huonosta nä-

kyvyydestä julkisessa sanassa. Vuosittaiset Karjalaiset kesäjuhlatkaan eivät ole saaneet julkisuutta valtakunnan päämedioissa. Olisiko han siinä ryhdistäytymisen paikka karjalaisten puolesta puhumisen saralla.

Pitäjälehkien merkitys on ensiarvoisen tärkeää jakaa tietoa varsinkin nyt, kun suuret ikäluokat ovat jäämässä eläkkeelle.

Pitäjälehtiähan ilmestyy kymmenittäin ja voimavarojen yhdistämisellä hyvänä esimerkkinä on Suvannon Seutu-lehti, Sakkola-Säätiön julkaisemana, joka on Sakkolan, Metsäpirtin ja Vuokselan kotiseutulehti.

Päätettiin löytää keinoja, joilla saataisiin pitäjälehdille näkyvyyttä sekä nuorison mielenkiinnon herättämistä. TV:n infot Karjalasta ja erilaiset jutut pakkoluovutetulta alueelta kiinnostanevat yleisöä.

Karjala DNA-projektista saatiin infoa Kalevi Hyytiän kertomana. Asia oli ollut esillä Suvannon Seudun sukututkimuspiirin kokouksessa. Antamalla DNA-näytteen saataisiin selville, mistä päin karjalaiset ovat tulleet asuinsijoilleen ja mihin eri heimoihin karjalaiset pohjimmaltaan kuuluvat.

Vuotuinen pitäjäyhteisömatka on tarkoitus tehdä Inkerinmaalle elokuun loppuun. Kalevi Hyytiä oli laatinut alustavan suunnitelman. Matka-ajankohdaksi sovittiin 27.-30.8.2015 ja matkajärjestelyjä hoitaa Kalevi Hyytiä. Nelipäiväisen matkan alustavina kohteina olisivat mm. Terijoki-Kuokkala-Toksova-Lempäala.

Pitäjäyhteisöjen seuraava kokous sovittiin pidettäväksi 26.9.2015 Helsingissä Karjalatalolla Metsäpirtin järjestämänä.

TAISTO VIRKKI

Piiraiden yö

Olin jo alkanut arvella itseäni liian vanhaksi kirjoittamaan ajanvietejuttuja, kun sain tästä lehdestä lukea naapurin tytön Olga Silvennoisen täyttäneen sata vuotta. Sitten seuraava numero kertoi, että pyhäjärveläisten ja sangen monen muunkin tuntema Nestori Kaasalainen oli alkanut toisen vuosisatansa. Totesin hätiköineeni. Onneksi olkoon Olgalle ja Nestorille minunkin puolestani. Molempiin nimiin liittyy muistoja.

Olgala tuli mieleeni jo viime kesänä, kun kesälaukaalinen Forsbergin Juuso pistäytyi tervehdimässä ja toi kotileipomonsa tunnettuja tuotteita. Tällä kertaa ne olivat ihan oikeita pottipiirakoita. Sallittakoon minun esittää niistä lehden palstoja hyväksi käyttäen suurkiitokset. Vaikka nyt rii-

si onkin Suomessa esiintynyt potaattia vanhempana ruoka-aineena, kuten on saatu J.F:n kirjoituksista lukea, niin sille ei mitään mahda, että kunnan potaattipiirakkaa ei mikään muu piirakka voita. Myönnän, että sangen lähelle ovat päässeet äitini ohrarynitäytetiset piiraat ja vain lapsuudessa ennen sotia saamani ohrakakkarat. Valitettavasti niiden resepti jäi kysymättä, mutta taikina tehtiin ainakin osittain piimään. Luotan siihen, että J.F. selvittää salaisuuden samalla kun toivotan hänet tervetulleeksi uudelleenkin pistäytymään leipomisten lomassa...

Kun tämän jutun punaisena lankana on gourme, niin kenties kysytään, miten naapurin Olga siihen liittyy. Sattuma aina toisinaan korjaa satoa. Tapahtui erään 1930-luvun syysmyöhän

pimeinä aikoina, että Silvennoisen tytöt varautuivat lauantaiseen tapaan leipomaan piirakoita ja sopivat kai asiasta perjantai-illalla levolle mennessään. Talon kello oli epäkunnossa tai oli unohdettu vetää eikä siis käynyt, mutta ei hätää: Silvennoiselta oli näkymä peltojen yli Koivukankaalle, jossa nousi säännöllisesti aamuharhain. Tytöt tiesivät muulloinkin Lehtisen valoista, että oli nouseva päivän riemuhiin.

Vedettiin hirsistä tai muista kevyempiä unityökaluja, kun joku tytöistä heräsi, tunsivat olevansa melko virkeä, katsoi ikkunasta ja näki valoa vilkkuvan Koivukankaan puolella. Oli siis aamu koittamassa joka tapauksessa ja aika ryhtyä piirakakommiin. Oli ihan epätavallisen pitkään pimeää, mutta uusi osasi lämmitä

ja kattila keittää perunoita ja kaikki muutkin toimet sujuivat, vaikka aamunkoitto antoi merkillisen pitkään odottaa itseään. Outoa kylä Lehtiseltäkään ei enää näkynyt valoja. Mutta piirakaprojekti oli tämän haastuksen kohdalla ehtinyt niin pitkälle, ettei prosessia hevin voinut keskeyttää. Niin tytöt veivät työn ulkoisen pimeyden vallitessa loppuun. Kaiken päälle otettiin unotet, ja kun heräsivät, päivä oli ehtinyt tavallista pitemmälle. Mitäpä se haittasi, kun piirakat odottivat valmiina murkua varten; kellon tarkistus lienee talossa tullut ajan-kohtaiseksi.

Tämän yöllisen leivonnan merkittävä osatekijä juonittelevan kellolaitteen ohella oli melko olennaisen osaan elämäntehtäväänsä valmistautuva lehmä.

Se oli osoittanut Koivukankaan navetassa poikimisen oireita. Siksi sitä käväistiin sydänyöllä vilkaisuun. Kävijä oli joko syttynyt pihavalon tai suunnistanut navetalle lyhty juuri silloin satuttu ottaamaan meiltä aikamerkkiä. Joku tytöistä pistäytyi pian kyläilemässä ja kertoi yöllisestä piirakanpaistosta. Kahvikupin ääressä pöytyellä oli siitä paljon huopia, ja myöhemminkin sitä vielä vanhempani eläkepäivinä muistelivat.

Silvennoisen sisarukset olivat sen verran vanhempi joukkoa, että olin heidän kanssaan melko vähän tekemisissä. Kuitenkin heistä Eero jäi erityisesti mieleeni, sillä aina eri yhteyksissä tavatessa hänellä oli pikkupojalle varalla ystävällinen puhuttelu ja aina-

kin toteamus, että kaimakset ovat liikekannalla. Kylässä suru oli yhteinen, kun sisaruksista Helmi kuoli aivan nuorena.

Minulle Silvennoisen talosta muodostui sota-aikana tietynlainen maamerkki. Kun syksyllä 1942 jouduin ajamaan lauanta-iltaisin polkupyörällä Käkisalmen kotiin, niin yksinäinen matka pitkin etupäässä metsän reunustamaa pimeää maantietä oli henkisesti joltisenkin voimille käypä. Sota-aikana erilaiset pelot eivät aina olleet lainkaan aiheettomia. Helpotti jo paljon, kun pääsi Kalmipolven astutuksen kohdalle, mutta kun voi kääntää pyöränsä Silvennoisen luota Joron mäelle johtajalle peltotielle, tunsivat olevansa kuin kotipihan suojassa.

ERKKI LEHTNEN

Karjalan matkoja 2015

18.-21.6. Viipuri, Pyhäjärvi, Valamo, Hiitola, Elisenvaara, Lumivaara, Käkisalmi, Räisälä, Rautu, Metsäpirtti

24.-27.7. Viipuri, Pyhäjärvi, Konevitsa, Käkisalmi, Räisälä, Pietari (Kesäpalatsi)

10.-13.8. Viipuri, Pyhäjärvi, Konevitsa, Pattainen, Riiska, Sortanlahti, Käkisalmi, Räisälä, Sakkola, Kelja

4.-8.9. Petroskoi, Karhunmäki, Kontunpohja, Kivatzun putous, Poentsan kanava, Sortavala

Tiedustelut: Heli Salminen puh, 050 5671586

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiöstä tuotteita itselle tai lahjaksi

Pyhäjärvi-kirja
350 s. Reino O. Kukko – Kaarle Viika, 1989. Historiaa sanoin ja kuvin, sekä murresanasto selityksineen. Hinta 25 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön 60-vuotishistoriikki
136 s. Reino Äikiä, 2008. Runsaasti kuvia ja muisteluja säätiön alkuajoilta ja eri paikkakunnilla pidetyistä Pyhäjärvijuhlista ja muista pyhäjärveläisten tapahtumista. Hinta 20 euroa.

Suvannon seutu 1917-1921, elämää ja ihmiskohtaloita
336 s. Suvannon seudun paikallishistorian työryhmä, 2015. Hinta 40 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-pöytästandaari
Suunnittelu Kaarle Viika, 1963. Hinta 42 euroa.

Vpl. Pyhäjärvi-isännänviiri
Koko 45x400 cm. Suunnittelu Kaarle Viika, 1992. Hinta 75 euroa.

Hintoihin lisätään postituskulut.

Tilaukset ja lisätiedot säätiön asiamies Pirjo Kiiala, puh.0442815 047 tai [pirjo.kiiala\(at\)gmail.com](mailto:pirjo.kiiala(at)gmail.com).

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön uudet adressit saatavana

Adressit 10 euroa kappale + postituskulut.
Tilaukset:
Juhani Forsberg
Ryytimaantie 19 A 8
00320 Helsinki,
puh. 050-511 2899
tai
juhaniforsberg@gmail.com

Seuraava Pyhäjärvi-lehti

ilmestyy toukokuussa.
Aineistot toimitukseen viimeistään
pe 8.5.2015 mennessä, kiitos!

Mistä löydän hyvän lahjan?

Tässä vihje: Hanki kirjapari *Kaunistu Vpl Pyhäjärveä*, osat I ja II. Yhteensä 736 sivua ja 1750 kuvaa. Koko A4.
Hinta vain 95 euroa + läh. kulut. Lisätietoja ja tilaukset: taubila@pp.inet.fi tai 044 564 1040
Noudettavissa myös johtokunnan jäseniltä ilman läh. kuluja. Sekä <http://vpl-pyharjarvi.fi/kirjapuoti>

Vpl. Pyhäjärvi -tuotteita edullisesti lahjaksi ja omaan käyttöön

Hanki nyt vaakunapaita, jota saatavana jälleen kaikissa pohjaväreissä valkoinen, helmenharmaa ja musta. Tuote, juuristamme kertova Vpl. Pyhäjärven vaakunapaita, sopii esim. lahjaksi ja asukseksi tuleville kotiseutumatkailijoille, vaikka koko ryhmälle. Aidon värisellä Vpl. Pyhäjärven vaakunan kuvalla ja tekstillä PYHÄJÄRVI VPL varustettua erittäin hyvälaatuista T-paitaa löytyy valkoisissa ja mustissa sekä V- että pyöreällä kaula-aukolla, mutta helmenharmaissa vain pyöreäaukkoisena. Koot S, M, L, XL hinta 15 e/kpl ja isommat koot XXL ja XXXL 20 e/kpl. Seuran 50-vuotishistoriikki (2007) tarjoushintaan 10 eur/kpl.

Postitettaessa lähetysiin lisätään postituskulut. Tilaukset ja tiedustelut toistaiseksi ainoastaan Kaisa-Liisa Korhonen 050-590 5433, e-mail kaisaliisa.korhonen@kolumbus.fi (huom. muuttunut sähköpostiosoite)

Vpl. Pyhäjärvi-seura ry

TAPAHTUMAKALENTERI

Vpl. Pyhäkylä-Seura pitää yleisen kokouksen Kiikassa-Kinnalan Koukulla lauantaina 25.4.2015 klo 12.00. Aloitamme ruokailulla. Ohjelmassa virtuaalimatka Karjalaan, muistellaan vanhoja loruja, arpajaiset ja seurustelua. Kauko Hinkkanen esittelee uuden kirjan Suvannon seutu 1917-1921, Elämää ja ihmiskohtaloita. Kirjaa on myynnissä 40 euroa kappale. Olette kaikki tervetulleita, osallistumismaksu 20 euroa. Ilmoitathan tulostasi 20.4. mennessä Seija Jokiselle puh. 040 8355820 tai sähköpostiin seija.jokinen@netti.fi

Tampereen Seudun VPL Pyhäjärvikerhon kevätretki taidekaupunki Mänttä-Vilppulan lauantaina 16.5.2015. Vielä ehtii ilmoittautua mukaan. Lähtö Keskustorin Vanhalta kirkolta klo 9 ja paluu Tampereelle klo 18 mennessä. Retken hinta on 50 euroa hengeltä, sisältäen opastetun tutustumisen Serlachius-museo Gustafiin, jossa tervetuliaiskahvi. Käynti Mäntän kirkossa ja lounas Mäntän Klubilla, sekä kierros Gösta-museossa Joen Niemessä. Lisätietoja ja ilmoittautuminen retkelle Ritva Liski puh. 0407071 391.

Kesän tapahtumia mm: 4.6. klo 18.30 Muisto elää -patsaalla Karjalanpuistossa Karjalaisseurojen yhteinen tapahtumatuokio, jossa kuorolaulua, kukkienlasku ja puhe. 13.-14.6. Karjaiset Kesäjuhlat Hyvinkäällä. 19.7. Pyhäjärvijuhlat Sastamalassa. Kerho jää kesätauolle ja kokoontuu jälleen keskiviikkona 2. syyskuuta 2015 klo 13.30 Koulukatu 12, Tampere.

Ylläppään Haapasaarien sukuseura ry eli Katri ja Simo Haapasaaren jälkeläiset kokoontuvat lauantaina 16.5.2015 klo 12:00 Villilän Kartanossa Nakkilassa (Villiläntie 1, Nakkila) www.villilankartano.fi. Tapaaminen alkaa ruokailulla klo 13, jonka päätteeksi pidetään vuosikokous. Ruokailun hinta on 35 euroa/henkilö, lapset 5-11 v. 17,50 e ja alle 5-vuotiaat veloituksetta. Ilmoittautumiset Marjatta Laamaselle 30.4.2015 mennessä joko puh. 044 5888 597 tai sähköpostilla marjattalaamanen@suomi24.fi. Muista ilmoittaa mahdollisesta erikoisruokavaliostasi! Esityslista ja ruokailun menu löytyvät sukuseuran kotisivulta www.haapasaaret.org. Tervetuloa! - Sukuseuran hallitus

Lahden seudun Vpl Pyhäjärvi-kerho koontuu toukokuun 20. pnä Vesijärvi-Päijänne risteilyllä. Aloitamme keskiviikkona 20.5. Raimo ja Elsa Musakan kotona Hinaajakatu 7 as 7 klo 17 kahvittelun merkeissä. Lahden Järvimatkailun laiva lähtee Lahden satamasta klo 18.30. Paluu klo 23 mennessä. Matkaan sisältyy Vääksyn sulun läpäisy tullen menen. Matkan hinta 19,80 euroa, illallinen erikseen 28,00 euroa. Ilmoittautumiset Raimo Musakalle puh. 0505280426 tiistaihin 12.05. mennessä. Tule kokemaan kevään kaunis Vesijärvi ja tuulahdus Päijänteestä. Tervetuloa!

Vernitsoisten tapaaminen 24.5.2015 klo 12.00. Tapaaminen siirtyi Jyllin Kodille, osoite Jyllinkatu 3, Ikaalinen. Ilmoittautumisia otetaan vielä vastaan lea.jokinen@ippnet.fi tai p. 040 7342865.

vpl. Pyhäjärvi

Julkaisija: Vpl. Pyhäjärvi-Säätiö
Kotisivut: www.karjalanliitto.fi/vplpyharjarvisaatio

VPL.PYHÄJÄRVI-SÄÄTIÖ

Päätoimittaja:
Marjo Ristilä-Toikka
Rautasemantie 375
37570 Lempäälä
puh. 040 730 2622
marjo.ristila-toikka@kolumbus.fi

Tilaukset, jakeluhäiriöt ja osoitteenmuutokset:
Toimitus, päätoimittaja
Rautasemantie, Lempäälä
kts. yhteystiedot vierestä

Vpl. Pyhäjärvi-Säätiön asiamies
Pirjo Kiiala
Lamminkankaantie 12
33420 Tampere
puh. 044-2815047
pirjo.kiiala@gmail.com

Sivunvalmistus:
Marjo Ristilä-Toikka

Toimitusneuvosto:
Juhani Forsberg, Pertti Hakanen, Pirjo Kiiala, Kirsti Naskali, Esko Pulakka, Markku Pärssinen ja Marjo Ristilä-Toikka.

Toimituksella on oikeus lyhentää ja muokata lehteen lähetettyä aineistoa.

Painopaikka:
Botnia-Print Oy
Kokkola

Tilaushinnat: koti- ja ulkomaat 30 euroa/vsk.
Ilmoitushinnat (pmm): kuolinilmoitukset.....0,70 e
tekstissä.....0,80 e
pienin ilmoitus.....20 e
Hintoihin lisätään alv. 24%